

Η Χρήση των Ιστοεξερευνήσεων (WebQuest) ως Εκπαιδευτικά Εργαλεία για τη Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

Ελένη Γαγάτση

Εκπαιδευτικός ΠΕ 09, Π.Μ.Σ. Περιβαλλοντική Πολιτική και Διαχείριση, Παν/μιο Αιγαίου

eleni.gagatsi@gmail.com

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα μελέτη προσεγγίζει το θέμα της αξιοποίησης των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) ως εκπαιδευτικών εργαλείων για την υλοποίηση προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Καθώς ο ρόλος των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία έχει εξελιχθεί, το παραδοσιακό μοντέλο όπου ο ηλεκτρονικός υπολογιστής αποτελούσε ένα είδος «διδασκτικής μηχανής» (Computer as a tutor) αντικαταστάθηκε από την σύγχρονη προσέγγιση του υπολογιστή ως διαμεσολαβητή της συνεργατικής μάθησης (Collaborative Learning). Σε αυτό το πλαίσιο λειτουργεί το μοντέλο των ιστοεξερευνήσεων (WebQuests) που παρουσιάζονται στην εργασία. Το χαρακτηριστικό των ιστοεξερευνήσεων είναι ότι αποτελούν μια στοχευόμενη αναζήτηση η οποία μέσα από δραστηριότητες επίλυσης προβλημάτων, διερεύνησης πηγών και διαχείρισής πληροφοριών, προτρέπει τους μαθητές στην αναζήτηση και οικοδόμηση της γνώσης. Οι παραπάνω δραστηριότητες ταυτίζονται με τις δραστηριότητες που θα πρέπει να υιοθετούν τα περιβαλλοντικά προγράμματα, προκειμένου να καλλιεργήσουν τον «περιβαλλοντικό αλφαριθμητισμό» (environmental literacy). Η παρούσα μελέτη παρουσιάζει την χρήση μίας ιστοεξερεύνησης με θέμα τα απορρίμματα στη θάλασσα, η οποία σχεδιάστηκε στο πλαίσιο του προγράμματος Τηλεκπαίδευσης με τίτλο "Επιμόρφωση από ρήματα και από απόσταση" Οραματίζομαι, Σχεδιάζω και Δημιουργώ εκπαιδευτικό υλικό για τη διαχείριση απορριμμάτων. Το πρόγραμμα οργανώθηκε και υλοποιήθηκε από το ΚΠΕ Έδεσσας με στόχο τη δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού για τη μείωση, την ανακύκλωση και την επαναχρησιμοποίηση των απορριμμάτων (Θεοδωρίδου κ.ά. 2010).

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Ιστοεξερευνήσεις, WebQuests, Περιβαλλοντικά Προγράμματα, Περιβαλλοντικός Αλφαριθμητισμός.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ενσωμάτωση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) στην εκπαιδευτική διαδικασία θεωρείται πλέον αναγκαία, δεδομένου ότι τα αναλυτικά προγράμματα θα πρέπει να συμβαδίζουν και να αντικατοπτρίζουν το σύγχρονο τρόπο ζωής. Με τη ευρεία εξάπλωση του διαδικτύου η γνώση και η πληροφορία έχουν ξεφύγει πια από τον περιορισμένο χώρο του σχολείου και της βιβλιοθήκης, ενώ ταυτόχρονα ο κάθε χρήστης του κυβερνοχώρου μπορεί να

εναλλάσσει ρόλους πομπού και δέκτη πληροφοριών. Αποτέλεσμα αυτής της υπερπροσφοράς των πληροφοριών είναι η γνωστική υπερφόρτωση των μαθητών, που εκφράζεται από αίσθηση ανικανοποίητου, αποστροφή από το διάβασμα και, τέλος, έλλειψη ενδιαφέροντος (Χαλκίδης κ.ά. 2009).

Για τους παραπάνω λόγους οι εκπαιδευτικοί έρχονται αντιμέτωποι με μία καινούργια πρόκληση: να μπορέσουν να μετατρέψουν τη ψηφιακή πληροφορία σε ανθρώπινη γνώση προκειμένου να κερδίσουν την προσοχή του μαθητή και παράλληλα να προσφέρουν αυτή τη νέα γνώση μέσω της χρησιμοποίησης των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών.

Προς αυτή την κατεύθυνση έχει σχεδιαστεί μία μέθοδος εκπαιδευτικής αξιοποίησης του διαδικτύου, που ονομάζεται ιστοεξερεύνηση (WebQuest). Σύμφωνα με τον εισηγητή του όρου καθηγητή του πανεπιστημίου του San Diego Bernie Dodge ιστοεξερεύνηση είναι *«η εκπαιδευτική δραστηριότητα που εντάσσεται στο Αναλυτικό Πρόγραμμα κατά την οποία οι περισσότερες ή και όλες οι πληροφορίες που απαιτούνται για την επίλυση ενός προβλήματος ή για τη σύνθεση μίας γνωστικής ενότητας, προέρχονται από πηγές του διαδικτύου»* (Dodge 1995).

ΤΟ ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΤΩΝ ΙΣΤΟΕΞΕΡΕΥΝΗΣΕΩΝ

Το υπό εξέταση μοντέλο των ιστοεξερευνήσεων βασίζεται στη προσέγγιση του υπολογιστή ως διαμεσολαβητή της συνεργατικής μάθησης (Collaborative Learning). Με βάση τη συγκεκριμένη προσέγγιση, η χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή σε καμία περίπτωση δεν αντικαθιστά την ανθρώπινη ευφυΐα, άλλα υποστηρίζει τις ανθρώπινες πρακτικές μέσα από τις οποίες οικοδομείται η γνώση (Κουλαϊδής 2007).

Οι θεωρίες της συνεργατικής μάθησης προέρχονται από τις προσεγγίσεις του Δομισμού (constructivism). Οι Δομιστές προσπαθούν να δημιουργήσουν περιβάλλοντα στα οποία οι μαθητές μπορούν οι ίδιοι να συμμετέχουν ενεργά στο να δομήσουν τις γνώσεις τους και όχι απλά να αφεθούν στους εκπαιδευτικούς να τους ερμηνεύουν τις γνώσεις άλλων (Jonassen 2000). Χαρακτηριστικό της θεώρησης αυτής είναι ότι η μάθηση δεν αποτελεί απομνημόνευση εννοιών και κανόνων αλλά μία ενεργή ατομική διαδικασία διερεύνησης, ανακάλυψης, έρευνας, επίλυσης προβλήματος.

ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΜΙΑΣ ΙΣΤΟΕΞΕΡΕΥΣΗΣΗΣ (WebQuest)

Η ιστοεξερεύνηση είναι μία δραστηριότητα κατευθυνόμενης διερεύνησης (Ματσαγγούρας, 2001), όπου με βασικό εργαλείο το διαδίκτυο ο εκπαιδευτικός ενεργοποιεί τους μαθητές σε μία διαδικασία προβληματισμού, έρευνας, ανάλυσης, σύγκρισης και, τέλος, δημιουργίας γνώσης. Προκειμένου να στηθεί και να εφαρμοστεί μία ιστοεξερεύνηση, δεν απαιτείται καμία ιδιαίτερη γνώση από τους μαθητές, ούτε η εγκατάσταση συγκεκριμένου λογισμικού, καθώς η πρόσβαση γίνεται από έναν απλό φυλλομετρητή ιστού (browser), όπως ο Internet Explorer, Mozilla, Opera κλπ. Ο εκπαιδευτικός διαχειρίζεται θέματα όπως η επιλογή του σεναρίου, η αξιολόγηση και επιλογή των κατάλληλων πηγών από το διαδίκτυο και η καθοδήγηση των μαθητών καθ' όλη τη διάρκεια της δραστηριότητας. Οι ρόλοι του στη συγκεκριμένη δραστηριότητα είναι αυτοί του συντονιστή στα πλαίσια της

επικοινωνιακής διδασκαλίας, βοηθού στις αναζητήσεις και δυσκολίες των παιδιών και συνεργάτη στη γενικότερη προσπάθεια τους να αυτονομηθούν (Χρυσ αφίδης 1994).

Πέρα από το βασικό στοιχείο της χρήσης διαδικτυακών πηγών, η ιστοεξερεύνηση σε όλα τα στάδιά της μπορεί να περιλαμβάνει ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες, όπως οι ομαδικές εργασίες, τα projects, τα παιχνίδια ρόλων, οι συνεντεύξεις, οι επισκέψεις πεδίου, οι μελέτες περιπτώσεων και γενικότερα μεθόδους και εργαλεία βιοματικής μάθησης.

Οι ιστοεξερευνήσεις, ανάλογα με το εύρος και τη χρονική διάρκεια ολοκλήρωσης τους, χωρίζονται σε δύο κατηγορίες, σύντομης διάρκειας και μακράς διάρκειας. Οι σύντομης διάρκειας φέρονται καταλληλότερες για την ανάπτυξη της γνώσης, ενώ οι μεγάλης διάρκειας για τη βελτίωση των γνωστικών σχημάτων και κατανόησης.(Φεσάκης Δημητρακοπούλου 2009).

ΙΣΤΟΕΞΕΡΕΥΝΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Προκειμένου να εξετάσουμε τη χρηστικότητα των ιστοεξερευνήσεων στα προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, θα πρέπει να μελετήσουμε τους σκοπούς και στόχους με βάση τους οποίους σχεδιάζονται τα συγκεκριμένα προγράμματα. Ο γενικός σκοπός των περιβαλλοντικών προγραμμάτων είναι ο «περιβαλλοντικός αλφαριθμητισμός» (environmental literacy). Ο «περιβαλλοντικός αλφαριθμητισμός περιλαμβάνει» την απόκτηση και την καλλιέργεια όλων εκείνων των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων που χρειάζονται οι μαθητές προκειμένου να συνειδητοποιήσουν τα αποτελέσματα των δράσεων του καθενός και να αναγνωρίσουν πως η ομαδική δράση μπορεί να φέρει αποτελέσματα στα περιβαλλοντικά ζητήματα. Οι περιβαλλοντικά εγγράμματοι μαθητές πρέπει να κατέχουν τη γνώση, τα εργαλεία και τις ικανότητες προκειμένου να αντιμετωπίσουν κατάλληλα τα περιβαλλοντικά ζητήματα και να αναγάγουν το περιβάλλον σε σημαντικό παράγοντα της καθημερινής ζωής τους (Makin, 2005).

Ο «περιβαλλοντικός αλφαριθμητισμός» σαν έννοια περιλαμβάνει τόσο γνωστικούς όσο και συναισθηματικούς και ψυχοκινητικούς στόχους. Οι δραστηριότητες που απαιτούνται για την επίτευξη των παραπάνω στόχων έχουν σίγουρα ομαδοσυνεργατικό και βιοματικό χαρακτήρα, καθώς η γνώση στηρίζεται στην εμπειρία και τη αναζήτηση της λύσης. Μπορούμε έτσι εύκολα να παρατηρήσουμε ότι το πλαίσιο της μεθοδολογίας των ιστοεξερευνήσεων μπορεί να υιοθετηθεί προκειμένου να σχεδιαστούν προγράμματα για την περιβαλλοντική εκπαίδευση.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΕΞΕΡΕΥΝΗΣΗΣ

Η συγκεκριμένη ιστοεξερεύνηση διαπραγματεύεται το θέμα των απορριμμάτων στις θάλασσες και τις ακτές. Οι δραστηριότητες που αναπτύχθηκαν καλύπτουν το γνωστικό, συναισθηματικό και το ψυχοκινητικό πεδίο, τόσο για τους «αναγκαίους» όσο και για τους «αναπτυσσόμενους» αντικειμενικούς στόχους που θέτει ο εκπαιδευτικός με τελικό σκοπό τον «περιβαλλοντικό αλφαριθμητισμό», δηλαδή την απόκτηση προσωπικής και κοινωνικής ευθύνης.

Συγκεκριμένα, μέσα από τους γνωστικούς αντικειμενικούς στόχους, επιδιώκεται οι μαθητές:

- Να βιώσουν και να αναγνωρίσουν το πρόβλημα που δημιουργείται από την υπερκατανάλωση, την ταυτόχρονη εξάντληση και καταστροφή των φυσικών πόρων.
- Να ενημερωθούν για τα περιβαλλοντικά ζητήματα του πλανήτη και να αναγνωρίσουν την αλληλοσυσχέτιση τους.
- Να αναγνωρίσουν την έννοια της αειφορίας και να την ενσωματώσουν στην θεώρησή τους για τα περιβαλλοντικά ζητήματα.
- Να συνθέσουν τον ορισμό των απορριμμάτων.
- Να κατονομάσουν ποιές είναι οι ανθρώπινες δραστηριότητες που ρυπαίνουν τις ακτές και τις θάλασσες και να προτείνουν δράσεις που μπορούν να γίνουν ατομικά ή συλλογικά για την προστασία της θαλάσσιας ρύπανσης.
- Να αναφέρουν τη σχέση αλληλεπίδρασης του τουρισμού με το φυσικό περιβάλλον και να εξηγούν πώς μπορεί να υπάρξει οικονομική ανάπτυξη με ταυτόχρονη διατήρηση και προστασία της περιβαλλοντικής ποιότητας.
- Να είναι σε θέση να συνθέτουν τον ορισμό του εναλλακτικού τουρισμού και να κατονομάζουν τις μορφές που έχει ο ελληνικός εναλλακτικός τουρισμός.
- Να έρθουν σε επαφή με την επιστημονική έρευνα

Οι δραστηριότητες του συναισθηματικού επιπέδου έχουν σχεδιαστεί ώστε οι μαθητές:

- Να αναπτύξουν συνεργατικό πνεύμα, ικανότητα παρατήρησης και οργάνωσης.
- Να προβληματιστούν και να φανταστούν πώς μπορούν οι μη αειφορικές δράσεις στο περιβάλλον να επιφέρουν μη αναστρέψιμα αποτελέσματα
- Να αναπτύξουν το αίσθημα της προσωπικής και κοινωνικής ευθύνης σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος, να είναι πρόθυμοι να συμμετέχουν σε δράσεις και να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες με στόχο τη προστασία και βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος σε τοπικό και εθνικό επίπεδο

Τέλος με βάση τους ψυχοκινητικούς στόχους, επιδιώκεται οι μαθητές:

- Να δημιουργήσουν φωτογραφικό υλικό το οποίο θα επεξεργαστούν με τη βοήθεια προγράμματος σε H/Y και να το αναρτήσουν στον internet.
- Να είναι ικανοί να προβούν σε καταγραφή δεδομένων (data), μετρήσεις, υπολογισμούς, αναλύσεις μέσω λογιστικών φύλλων Excel.
- Να αναπτύξουν δεξιότητες χρήσης πολυμέσων (Power Point, Movie Maker).
- Να οργανώσουν ομάδες για την συγκέντρωση, καταγραφή και παρακολούθηση των μετρήσεων των απορριμμάτων που βρίσκονται στις ακτές.
- Να δημιουργήσουν σενάριο το οποίο στη συνέχεια θα παρουσιάσουν.

Δομικά στοιχεία της ιστοεξερεύνησης.

Προκειμένου η ιστοεξερεύνηση να ανταποκρίνεται στον τύπο της ανακαλυπτικής μάθησης, περιλαμβάνει τα παρακάτω στάδια (Θεοδωρίδου κ.ά. 2010), τα οποία περιγράφονται με σαφήνεια στο υποστηρικτικό υλικό του προγράμματος τηλεκπαίδευσης που σχεδιάστηκε από την Παιδαγωγική Ομάδα του ΚΠΕ Έδεσσας:

Εισαγωγή

Στο αρχικό αυτό στάδιο, οι μαθητές έρχονται σε πρώτη επαφή με το υπό συζήτηση θέμα. Έναυσμα για τον προβληματισμό αποτελεί μία φωτογραφία που προτρέπει τους αναγνώστες να αναρωτηθούν κατά πόσο θεωρούμε τη θάλασσα ως «το απέραντο γαλάζιο» που μπορούμε να ρίχνουμε ό,τι θέλουμε χωρίς συνέπειες.

do-not-waste-us

home Page Discussion History Notify Me

Μη μας από-ρίψετε..... στη Θάλασσα...

Πολλές φορές θεωρούμε ότι όταν δεν βλέπουμε κάτι, αυτό δεν υπάρχει. Έτσι συμβαίνει και με τα απορρίμματα στην θάλασσα. Θεωρούμε ότι η θάλασσα είναι το απέραντο γαλάζιο που μπορούμε να ρίχνουμε ότι θέλουμε χωρίς να αλλάξει τίποτα. Είναι όμως στα αλήθεια έτσι; Και αν αυτό το απέραντο γαλάζιο γίνει κάποια στιγμή ένας απέραντος σκουπιδότοπος;

Σε αυτό το μάθημα θα κάνουμε μία βουτιά στο απέραντο γαλάζιο και θα μάθουμε για τα απορρίμματα στη θάλασσα .

Γι αυτό πάρτε μία μεγάλη ανάσα, και πάμεeeeeeeeeeeeeee

Σχήμα 1: Εισαγωγή. Η αρχική σελίδα της ιστοεξερεύνησης.

Σκοπός – Αποστολή.

Στο στάδιο αυτό περιγράφεται το πρόβλημα το οποίο πρέπει να επιλυθεί. Για το υπό εξέταση θέμα, προτείνεται η επίσκεψη στην ιστοσελίδα του Δικτύου-Μεσόγειος Sos, προκειμένου οι μαθητές να διαβάσουν ένα άρθρο σχετικά με τα απορρίμματα στη θάλασσα και τις ακτές και να απαντήσουν σε ένα ερωτηματολόγιο, χρησιμοποιώντας διαγράμματα, πίνακες και ερωτήσεις ανάπτυξης. Σε δεύτερο επίπεδο, προτείνονται εξωτερικοί σύνδεσμοι (link) με την αντίστοιχη ορολογία για το περιβάλλον και περισσότερες πληροφορίες πάνω στο θέμα της θαλάσσιας ρύπανσης, που έχουν μορφή αρχείων βίντεο, παρουσίασης Power Point, προβολής μέσω του προγράμματος Adobe Reader. Το συγκεκριμένο στάδιο μπορεί να εφαρμοστεί τόσο σε ατομικό επίπεδο όσο και σε συλλογικό.

Διαδικασία.

Το στάδιο αυτό είναι διακριτό και αναφέρει καταρχήν τον σκοπό και έπειτα τον τρόπο με τον οποίο θα γίνει η έρευνα. Ο σκοπός της συγκεκριμένης έρευνας είναι να γίνει διερεύνηση σχετικά με τον αριθμό, τον όγκο, την σύσταση και λοιπές πληροφορίες για τα απορρίμματα που βρίσκονται στις παράκτιες περιοχές, να προσδιοριστούν οι πηγές των απορριμμάτων και τέλος να προταθούν τρόποι μείωσης – αντιμετώπισης του φαινομένου. Η διεξαγωγή της έρευνας απαιτεί ομαδική εργασία και έτσι προτείνεται να χωριστούν οι μαθητές σε δύο ομάδες, τη φωτογραφική και τη δημοσιογραφική ομάδα με τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- Φωτογραφική ομάδα: Αναλαμβάνει τη συγκέντρωση φωτογραφικού υλικού από την έρευνα πεδίου (Φωτογραφίες από απορρίμματα, κάδους, ανθρωπογενείς δραστηριότητες στην περιοχή (πχ τουριστικές μονάδες, οικισμοί, εργοστάσια κλπ). Επιπλέον, θα δημιουργηθεί παρουσίαση σε μορφή Power Point.

- Δημοσιογραφική ομάδα: Αναλαμβάνει τη συγκέντρωση των πρωτογενών δεδομένων (data). Συμπληρώνει το φύλλο καταγραφής απορριμμάτων, αναλύει και παρουσιάζει τα συμπεράσματα της έρευνας (Τι είδους απορρίμματα υπάρχουν, από ποιες ανθρώπινες δραστηριότητες προκύπτουν, συνάφεια απορριμμάτων με τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες κλπ).

Τα στάδια πραγματοποίησης της έρευνας είναι τα ακόλουθα:

- Έρευνα πεδίου: Στην έρευνα πεδίου οι δύο ομάδες συγκεντρώνουν το υλικό από την επιτόπια έρευνα στην ακτή.
- Επεξεργασία στοιχείων: Οι δύο ομάδες επεξεργάζονται τα στοιχεία που έχουν συλλέξει. Η φωτογραφική ομάδα ομαδοποιεί το φωτογραφικό υλικό. Η δημοσιογραφική ομάδα αναλύει τα δεδομένα από τα φύλλα καταγραφής απορριμμάτων σε λογιστικό φύλλο Excel, ώστε να γίνει η ομαδοποίηση και στατιστική τους επεξεργασία.
- Καταγραφή των συμπερασμάτων και προτάσεων για την αντιμετώπιση του προβλήματος.
- Παρουσίαση της έρευνας σε μορφή Power Point με την χρησιμοποίηση του φωτογραφικού υλικού, των στατιστικών συμπερασμάτων και των τρόπων αντιμετώπισης του προβλήματος.

Πηγές/Υλικό

Πολύ σημαντικό είναι το κομμάτι της παραπομπής στις πηγές, από τις οποίες θα αντλήσουν οι μαθητές υλικό για την έρευνα τους. Ο εκπαιδευτικός θα πρέπει από πριν να έχει επιλέξει και αξιολογήσει το υλικό, ώστε να ανταποκρίνεται στις ερωτήσεις που θέλει να θέσει. Για τη συγκεκριμένη ιστοεξερεύνηση πηγές αποτελούν ιστοσελίδες διαφόρων Κρατικών Οργανισμών, Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και επιστημονικών άρθρων.

Αξιολόγηση

Ένα από τα χαρακτηριστικά των ιστοεξερευνήσεων είναι ότι οι μαθητές δεν περιορίζονται στη αναζήτηση της πληροφορίας, αλλά συνεχίζουν σε μεταγνωστικό επίπεδο με την αξιολόγηση των στόχων της δραστηριότητας και μέσω της ανατροφοδότησης που λαμβάνουν. Η αξιολόγηση γίνεται με ρουμπρικές επίδοσης όπου ο μαθητής αξιολογεί τη προσπάθειά του σε σχέση με τους στόχους της ενέργειας, τη συμμετοχή του στην ομάδα, την τελική παρουσίαση, το βαθμό κάλυψης του υπό εξέταση θέματος κ.ά.

Συμπεράσματα

Το τελευταίο στάδιο της ιστοεξερεύνησης είναι η εξαγωγή συμπερασμάτων από όλη την ομάδα σχετικά με την έρευνα, τις δραστηριότητες που υλοποιήθηκαν, τα οφέλη που προέκυψαν και τις ενδεχόμενες μελλοντικές δράσεις.

Επιπλέον στοιχεία.

Πέρα από τα παραπάνω βασικά στάδια που θα πρέπει να υπάρχουν σε κάθε ιστοεξερεύνηση, ο εκπαιδευτικός μπορεί να εμπλουτίσει το έργο του με περαιτέρω στοιχεία και δραστηριότητες. Στην προκειμένη περίπτωση, υπάρχουν 5 επιπλέον δραστηριότητες, τις οποίες μπορούν να υλοποιήσουν είτε μετά την ολοκλήρωση του τελικού σταδίου της έρευνας, είτε παράλληλα με τη διεξαγωγή της.

Η πρώτη δραστηριότητα με τίτλο «ώρα για παιχνίδι» αφορά κάποια διαδικτυακά παιχνίδια, τα οποία έχουν να κάνουν με το περιβάλλον και συγκεκριμένα με τη ρύπανση των θαλασσών και ακτών. Οι εκπαιδευτικοί που ασχολούνται με τα Περιβαλλοντικά Προγράμματα δεν θα πρέπει να ξεχνάνε ότι επειδή ακριβώς η συμμετοχή των μαθητών είναι εθελοντική, ο σχεδιασμός των προγραμμάτων θα πρέπει να ξεφεύγει από τα δεδομένα πλαίσια των αναλυτικών προγραμμάτων και να προάγει με τη δημιουργική και ψυχαγωγική καλλιέργεια των μαθητών. Στο πλαίσιο αυτό κινούνται και οι επόμενες δύο δραστηριότητες ψυχαγωγίας.

Στην πρώτη από αυτές, οι μαθητές καλούνται να συμπληρώσουν σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα ένα σταυρόλεξο με περιβαλλοντική ορολογία. Επιπλέον, καλούνται να αναπτύξουν τη φαντασία και τη δημιουργικότητα τους μέσα από comics. Για το σκοπό αυτό έχουν επιλεγεί διάφορα αποσπάσματα από γνωστά comics, τα οποία απεικονίζουν θαλάσσια τοπία. Οι μαθητές καλούνται να φανταστούν τι θα μπορούσαν να συζητάνε οι ήρωες σε σχέση με τα απορρίμματα στη θάλασσα και να το αποτυπώσουν στο χαρτί.

Δραστηριότητα Ψυχαγωγίας 2:
Ας κάνουμε comics

Το Βασικό της Τρέξης Ουίσις

Σε ένα παρόμοιο κομμάτι με πολλούς φίλους και με σπουδαίες προφραγμένες για την οικολογία, περιεχόμενα και βιβλία για το περιβάλλον. Έχετε λοιπόν την ευκαιρία να δείτε τι είναι οι ψυχαγωγίες με τις οποίες ασχολούμαστε και τη θεωρία.

Κείμενο:

- Κοιτάξτε σε άρθρα και βιβλία.
- Παιχνίδια βιβλίων Στιβενσον στο comic. Με τους φανταστικούς και αστεία περιστασιακά γεγονότα που είναι η ίδια σκηνή που σκηνίζονται πάνω από τους ήρωες και τους.
- Προσέξτε το μήνισμα να είναι σαφές και να μην είναι ο ίδιος ο ήρωας να είναι ο ίδιος ο ήρωας. Οι ήρωες να μην είναι οι ίδιοι ο ήρωας και να μην είναι οι ίδιοι ο ήρωας.
- Δείτε και τις άλλες ψυχαγωγίες.

Στο τέλος, οι μαθητές θα γράψουν με το χέρι τους, μια φανταστική και αστεία ιστορία που προκύπτει...

Σχήμα 2: Η δραστηριότητα ψυχαγωγίας .

Δύο ακόμη δραστηριότητες που αναπτύσσονται στην ιστοεξερεύνηση είναι δραστηριότητες μελέτης. Οι δραστηριότητες αυτές είναι διαθεματικές και οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να έρθουν αντιμέτωποι με πραγματικά προβλήματα και μέσω των γνώσεών τους, να διαμορφώσουν άποψη και προτάσεις για την επίλυσή τους.

Στην πρώτη δραστηριότητα μελέτης οι μαθητές καλούνται να ασχοληθούν με ένα επιστημονικό άρθρο σχετικά με την ποιότητα του περιβάλλοντος σε συνάρτηση με την ανάπτυξη του ελληνικού τουρισμού. Οι μαθητές καλούνται να απαντήσουν σε ερωτήσεις σε σχέση με το κείμενο, ενώ σε ένα χάρτη ενός αγροτικού τοπίου τους ζητείται να αποτυπώσουν τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες και τις συνέπειες αυτών στο περιβάλλον.

Η επόμενη δραστηριότητα μελέτης μπορεί να υλοποιηθεί σε συνδυασμό ή και ανεξάρτητα από την προηγούμενη. Το θέμα της είναι ο τουρισμός και η οικονομική ανάπτυξη, με έμφαση στον εναλλακτικό τουρισμό. Η παρουσίαση της

Δραστηριότητες Ψυχαγωγίας 1-2 (Διδακτικές ώρες 2)

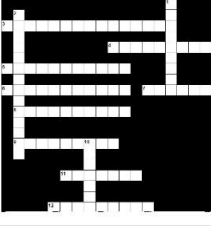
Δραστηριότητα 1 :
Σταυρόλεξο «Τα απορρίμματα στη θάλασσα»

Είστε έτοιμοι να ελέγξετε τις γνώσεις σας πάνω στο θέμα «Τα απορρίμματα στη θάλασσα». Εάν ναι, πατήστε στον παρακάτω σύνδεσμο να λύσετε το σταυρόλεξο της τρέξης.

Παρακαλώ! Έχετε μόνο ένα 10 λεπτά!

Για βοήθεια, μπορείτε να δοκιμάσετε το άρθρο «Τα απορρίμματα στη θάλασσα και τις συνέπειές τους» του τουριστικού ειδικού Επταπόλου, μπορείτε να ζητήσετε βοήθεια από τον υπολογιστή αλλά εις βάρος της βαθμολογίας σας...

[2.htm](#)

δραστηριότητας γίνεται με την προβολή ενός βίντεο από την εκπομπή της ΕΡΤ «Μένουμε Ελλάδα». Καθώς η προβολή ενός αρχείου βίντεο ή ταινίας δεν θα πρέπει ποτέ να θεωρηθεί «αυτοσκοπός» ούτε να γίνεται για να περάσει η ώρα (Whitehead - Μακρίδου 1995), ο εκπαιδευτικός θα πρέπει να αφιερώνει κάποιο χρόνο προκειμένου να διευκρινίσει τις ερωτήσεις που θα πρέπει να απαντήσουν οι μαθητές και να τους ενθαρρύνει να είναι παρατηρητικοί και να κρατάνε σημειώσεις κατά την διάρκεια της προβολής της ταινίας. Με αυτόν τον τρόπο, επίσης, καλλιεργείται και ο «οπτικός αλφαριθμητισμός» (visual literacy) «ως ένα είδος μόρφωσης που καλλιεργεί τις δεξιότητες κατανόησης, κριτικής ανάγνωσης και παραγωγής των εικόνων του σύγχρονου οπτικού πολιτισμού» (Μπέλλου, 2003)

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από το Φεβρουάριο του 1995 που σχεδιάστηκε, το μοντέλο της ιστοεξερεύνησης κερδίζει ολοένα και αυξανόμενη απήχηση και πλέον πάνω από δέκα χιλιάδες εκπαιδευτικοί το έχουν ενσωματώσει στις διδακτικές τους μεθόδους. Καθώς οι δραστηριότητες που υλοποιούνται στα πλαίσια μίας ιστοεξερεύνησης έχουν ομαδοσυνεργατικό και βιωματικό χαρακτήρα, προτείνεται η υιοθέτησή τους ως εργαλείων υλοποίησης προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, με τελικό στόχο την καλλιέργεια του «περιβαλλοντικού αλφαριθμητισμού». Η συγκεκριμένη ιστοεξερεύνηση σχεδιάστηκε τον Μάιο του 2010 στο πλαίσιο του προγράμματος τηλεεκπαίδευσης που υλοποιήθηκε από το ΚΠΕ Έδεσσας και αναμένεται να υλοποιηθεί το επόμενο χρονικό διάστημα σε πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Οφείλω να ευχαριστήσω θερμά την ομάδα του ΚΠΕ Έδεσσας και ειδικότερα την Υπεύθυνη λειτουργίας κυρία Θεοδωρίδου Σοφία για την δυνατότητα που μου έδωσαν να συμμετέχω στο καινοτόμο πρόγραμμα «Απορρίμματα τα Χρήσιμα... Άχρηστα». Επίσης ένα μεγάλο ευχαριστώ στην Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ζακύνθου κυρία Τερψοπούλου Βασιλική.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Dodge, B. (1995). WebQuests: a technique for Internet-based learning. *Distance Educator*, 1, 2: 10-13.
- Dodge B. (2001). *FOCUS Five Rules for Writing a Great WebQuest*. International Society for Technology in Education
- Fiedler R.L. (2002). *WebQuests: A Critical Examination in Light of Selected Learning Theories*. University of Central Florida
- Jonassen D.H. (2000). *Computers as mind tools for schools: engaging critical thinking*, NJ: Prentice-Hall
- Makin D.W (2005). *The Relationship Between Attaining Ecological Literacy and the Development of a Sense of Community* Gilbertson, K. and Murphy, A. (eds.) 2005. The Minnesota Association for Environmental Education Twelfth Annual Conference – Conference Proceedings.

- Whitehead D.J., Μακρίδου – Μπούσιου Δ. (1995) *Οικονομική Εκπαίδευση. Διδακτική των Οικονομικών. Ένα Εγχειρίδιο για τους Καθηγητές των Οικονομικών*, Αθήνα: Gutenberg.
- Θεοδωρίδου, Σ. κ.ά. (2010), Εκπαιδευτικό υλικό υποστηρικτικό για τις ανάγκες της Τηλεκπαίδευσης "*Επιμόρφωση από ρήματα και από απόσταση*"*Οραματίζομαι, Σχεδιάζω και Δημιουργώ εκπαιδευτικό υλικό για τη διαχείριση απορριμμάτων*», Έδεσσα, Έκδοση ΚΠΕ Έδεσσας
- Κόμης, Β. (2004), *Εισαγωγή στις Εφαρμογές των ΤΠΕ στην Εκπαίδευση*, Αθήνα: Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών
- Κουλαϊδής Β. (2007). *Σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις για την ανάπτυξη κριτικής – δημιουργικής σκέψης*. Αθήνα: Ο.ΕΠ.ΕΚ
- Ματσαγγούρας Η. (2001). *Στρατηγικές διδασκαλίας. Η κριτική Σκέψη στη διδακτική πράξη*, Εκδόσεις: Gutenberg
- Μπέλλου Ι.(2003). Το ψηφιακό βίντεο ως μέσο οπτικού αλφαριθμητισμού, *Θέματα στην Εκπαίδευση*, 4(2-3), 253-265
- Φεσάκης Γ. & Δημητρακοπούλου Α.(2009) Β. Μοντέλα σχεδιασμού μαθησιακών δραστηριοτήτων που αξιοποιούν ΤΠΕ: Κριτική επισκόπηση, στο Κοντάκος Αν. και Καλαβάσης Φρ. (επιμ),*Θέματα εκπαιδευτικού σχεδιασμού*, τομ 3ος, Εκδόσεις Ατραπός, σελ 311-341
- Φλογαίτη Ε.,(1998), *Περιβαλλοντική Εκπαίδευση*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Χαλκίδης Α.,Μανδρίκας Α.,Τζήκου Ζ.,Ευθυβούλου Χ.,Νομικού Χ.(Βόλος 2009), *Σχεδιάζοντας ιστοεξερευνησεις για τη διδασκαλία θεμάτων από τις Περιβαλλοντικές Επιστήμες. Τρία Παραδείγματα*, 1ο Εκπαιδευτικό Συνέδριο «Ένταξη και χρήση των ΤΠΕ στην Εκπαιδευτική Διαδικασία».
- Χρυσοφίδης Κ. (1994), Βιωματική-Επικοινωνιακή διδασκαλία, *Η εισαγωγή της μεθόδου Project στο σχολείο*, Αθήνα: Gutenberg.